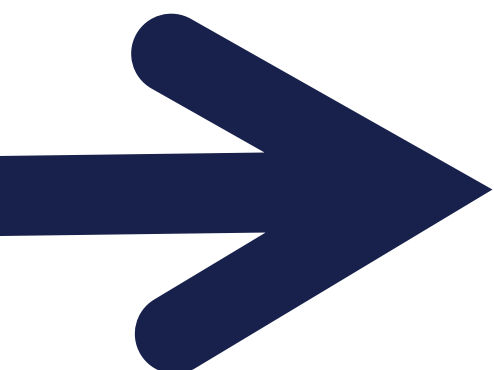

Valstybinių auditų rekomendacijų įgyvendinimas

2017 m. kovo 6 d. Nr. Y- 3

Valstybinio audito rekomendacijos – tai aukščiausiosios audito institucijos turimas įrankis viešojo sektoriaus problemų sprendimui inicijuoti. Kiekvieno audito metu rekomenduojame, ką reiktų keisti, kad netinkamos veiklos atvejai viešajame sektoriuje būtų ištaisyti ir nepasikartotų. Ar to bus pasiekta, labiausiai priklauso nuo audituoto subjekto, kuriam buvo pateikta rekomendacija, veiksmų. Stebime ir fiksuojame, kaip įgyvendinama kiekviena valstybinio audito rekomendacija, nes tik taip galime įvertinti ne tik valstybinių auditų poveikį, bet ir audituotų institucijų pastangas tobulinti savo veiklą ir kurti teigiamą pokytį.

2016 metais mūsų institucijos interneto svetainėje atvėrėme valstybinių auditų rekomendacijų įgyvendinimo duomenis. Nuo šiol kiekvienas Lietuvos pilietis gali pats įvertinti, kaip konkrečios institucijos įgyvendina valstybinių auditų metu joms pateiktas rekomendacijas, ar vykdo parengtus rekomendacijų įgyvendinimo priemonių planus ir – ne mažiau svarbu – ar tai atlieka sutartu laiku.

Ši rekomendacijų įgyvendinimo ataskaita yra jau trečioji. 2016 metais parengę ir viešai paskelbę pirmąsias dvi, ne tik sulaukėme didelio parlamentarų susidomėjimo, bet ir intensyvaus bendradarbiavimo su rekomendacijas įgyvendinančiais subjektais. Žinia apie duomenų atvėrimą paskatino audituotus subjektus imtis aktyvesnių veiksmų dar nesibaigus auditams: 2016 metais audito metu įgyvendinta ar iš dalies įgyvendinta 55 proc. teiktų rekomendacijų.

Papildomas Vyriausybės ir Seimo komitetų dėmesys rekomendacijų ataskaitose įvardytoms viešojo sektoriaus problemoms padėjo ne tik paskatinti skubiau įgyvendinti ilgai įgyvendinamas rekomendacijas, bet ir suvaldyti ne vieną nustatytą riziką atskirose viešojo sektoriaus srityse.

Praėjusių metų rugsėjo mėn. ataskaitoje, teikdami duomenis apie rekomendacijų įgyvendinimo būklę viešojo sektoriaus srityse, nurodėme šešias svarbias neįgyvendintas rekomendacijas, tikėdamiesi sulaukti daugiau dėmesio iš audituotų subjektų ir kitų suinteresuotų šalių. Praėjus pusmečiui galime konstatuoti, kad iš šių šešių rekomendacijų visiškai buvo įgyvendinta tik viena, dar viena įgyvendinta iš dalies ir jos stebėsena tęsiama (2 dalis). Ataskaitoje taip pat buvome įvardiję 12 teisės aktų projektų, kuriuos priėmus būtų įgyvendintos reikšmingos audito rekomendacijos. Nors minėtame sąraše esantys teisės aktai buvo įtraukti į Seimo darbotvarkę, priimti tik du.

Teikdami trečiąją rekomendacijų įgyvendinimo ataskaitą tikimės:

- ryžtingesnių politinių sprendimų Seime, priimant jau parengtus ir pateiktus teisės aktų projektus, sprendžiančius auditų metu nustatytas problemas ir padedančius įgyvendinti auditų rekomendacijas. Kai kurie įstatymų projektai priėmimo laukia nuo 2011 metų. Jų pakeitimai leistų spręsti reikšmingas problemas, susijusias su vaikų teisių apsauga ir jų globa, padėtų mažinti nepagrįstai mokamų socialinių išmokų skaičių, panaikintų galimybę elektros energetikos įmonėms piktnaudžiauti nepagrįstai didinant sąnaudas, kurias apmoka vartotojai pirkdami paslaugas, būtų geriau užtikrinama smurtą patyrusio asmens apsauga ir kt.;
- atkreipti audituojamų subjektų ir kitų suinteresuotų šalių dėmesį į tai, kad esminių pokyčių galima tikėtis tik tuomet, kai rekomendacijos įgyvendinamos per pirmą, su audituotu subjektu sutartą laikotarpį. Šis rodiklis kol kas mūsų netenkina: per pirmą sutartą terminą įgyvendinama apie 60 proc. rekomendacijų, todėl esame numatę nuo 2017 metų taikyti nulinę toleranciją audituotų subjektų prašymams pratęsti rekomendacijų įgyvendinimo terminus ir papildomas priemones, padėsiančias siekti didesnio laiku įgyvendinamų rekomendacijų procento;

- atkreipti dėmesį į reikšmingas rekomendacijas, kurias įgyvendinus 2017 metais galėtume sulaukti didžiausio jų poveikio. Už jų esame atsakingi visi, todėl raginame bendradarbiauti ir siekti bendro tikslo – teigiamų pokyčių viešajame sektoriuje ir visų mūsų šalies žmonių gyvenime;
- paskatinti audituotus subjektus atsakingai planuoti rekomendacijų įgyvendinimo priemones ir terminus jų derinimo etape, kad vėliau, jau įgyvendinimo stadijoje, netektų keisti arba atsisakyti priimtų įsipareigojimų įgyvendinti valstybinių auditų rekomendacijas. Rekomendacijų įgyvendinimo duomenų atvėrimas mūsų interneto tinklalapyje leidžia susipažinti su šiais arba panašiais audituotų subjektų veiksmais ir spręsti apie viešojo sektoriaus institucijų ketinimus siekti teigiamų pokyčių viešajame sektoriuje.

Šioje ataskaitoje pateikti duomenys, gauti iš Valstybės kontrolės audito rezultatų valdymo ir apskaitos informacinės sistemos 2017 m. vasario 17 dieną.

1. Rekomendacijų įgyvendinimas ir poveikis 2010–2016 m.

Stebimu laikotarpiu įgyvendinta arba iš dalies įgyvendinta 88 proc. rekomendacijų. 2016 metais pateikus 484 naujas rekomendacijas, iki šios dienos jų jau yra įgyvendinta 38 procentai. Daugiausia rekomendacijų teikta ir įgyvendinta savivaldos srityje. Centrinio viešojo sektoriaus subjektams daugiausia rekomendacijų teikta švietimo ir mokslo srityje (1 lentelė).

1 lentelė. Įgyvendintos ir įgyvendinamos 2010–2016 m. teiktos rekomendacijos pagal viešojo sektoriaus sritis vnt.

Sritis	Įgyvendinta	Iš dalies įgyvendinta	Iš jų įgyvendinta per pirmą sutartą terminą	Terminas nepasibaigęs	Teikta
Aplinkos apsauga	333	16	222	6	397
Energetika	73	6	45	3	91
Kultūra	421	5	266	6	459
Nacionalinis saugumas ir gynyba	137	6	89	4	169
Socialinė apsauga ir darbas	385	11	295	31	467
Sveikatos apsauga	349	25	225	20	463
Švietimas ir mokslas	760	26	568	36	883
Teisingumas	322	18	289	21	391
Transportas ir komunikacijos	219	7	158	13	259

Sritis	Igyvendinta	Iš dalies igyvendinta	Iš jų igyvendinta per pirmą sutartą terminą	Terminas nepasibaigęs	Teikta
Užsienio reikalai	81	9	42	3	100
Vietos savivalda	987	25	772	4	1123
Valstybės turto ir finansų valdymas	447	27	308	23	565
Valstybės ūkis, rinkos kontrolė	255	7	203	8	293
Vidaus reikalai	717	26	478	30	825
Žemės ūkis	195	3	137	8	228
Valstybės valdymo institucijos	152	45	83	41	312
Iš viso	5833	262	4180	257	7025

Vertindami rekomendacijų įgyvendinimo poveikį, stebime pokyčius institucijų veikloje ir jų kuriamą pridėtinę vertę visuomenei. Analizuojame, ar rekomendacijų įgyvendinimas sumažino grėsmę ir padėjo užkirsti kelią pažeidimams, ar padėjo ištaisyti ataskaitose įvardytus viešojo sektoriaus veiklos trūkumus.

2 lentelė. 2016 m. II pusm. įgyvendintų svarbių rekomendacijų poveikis viešojo sektoriaus srityse

Problema/ rekomendacija	Igyvendinimo priemonės ir poveikis
Aplinkos apsauga	
2010 m. auditas „Valstybinių miškų ūkio veikla“	
Miškų urėdijos, kurios patikėjimo teise valdo joms patikėjimo teise perduotą turtą, buhalterinėje apskaitoje ir finansinėse ataskaitose miško žemės ir miško vertės neįtraukė į apskaitą. Kol nebuvo pakeista galiojanti miško žemės ir miško vertės apskaitos tvarka, valstybės konsoliduotosios viešojo sektoriaus ataskaitos neparodė pagrįstos ir teisingos valstybei nuosavybės teise priklausančio turto finansinės būklės.	Priėmus Miškų įstatymo ir Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo pakeitimo įstatymus, valstybiniai miškai (miško žemė ir medynai) įtraukiami į apskaitą tinkama verte.
Lietuvos miškų ūkio politika ir jos įgyvendinimo strategija nebuvo vykdoma: neįgyvendintas vienas iš strategijoje numatytų tikslų – miškų ūkio valstybinio reguliavimo sistemos optimizavimas, t. y. nepriimtas galutinis sprendimas dėl optimalaus kompleksinę miškų ūkio veiklą vykdančių urėdijų skaičiaus.	Planuojami miškų ūkio valdymo pokyčiai: visus valstybinius miškus Lietuvoje valdys valstybės įmonė „Lietuvos valstybiniai miškai“, kuri bus įsteigta sujungus dabartines 42 miškų urėdijas, Valstybinį miškotvarkos institutą ir Generalinę miškų urėdiją. Skaičiuojama, kad tokiu būdu kasmet būtų sutaupyta 10 mln. eurų įmonės lėšų ir iki 3 mln. eurų valstybės biudžeto pinigų. Nei miškai, nei nauja įmonė nebus privatizuojami. Įmonę valdys 7 narių valdyba, iš kurių 4 bus nepriklausomi. Tai numatoma Miškų įstatymo pataisų projekte, kurį Aplinkos ministerija pateikė visuomenei ir institucijoms.
2015 m. auditas „Asbesto turinčių gaminių šalinimas“	
Asbesto turinčių gaminių šalinimo procesas nebuvo kompleksinis, vyko lėtai,	Kuriama kompleksinė asbesto turinčių gaminių šalinimo sistema: patvirtinti šių gaminių

Problema/ rekomendacija	Įgyvendinimo priemonės ir poveikis
nebuvo visos valstybės mastu veiksmingos šių gaminių šalinimo sistemos.	šalinimo prioritetai, priemonės ir finansavimo šaltiniai, nustatyta asbesto turinčių gaminių apskaitos, šalinimo kontrolės ir poveikio aplinkai vertinimo tvarka.
Kultūra	
2010 m. auditas „Bibliotekų renovacija ir modernizavimas“	
Nebuvo aiškiai apibrėžtos modernios bibliotekos sampratos, tikslų, bibliotekų pastatų, valdymo, paslaugų ir programų kokybės reikalavimų.	2016 metais Kultūros ministerija parengė ir patvirtino Bibliotekų plėtros strategijos kryptis 2016–2020 metams. Parengus šias kryptis, sustiprės bibliotekos, kaip svarbios kultūros, švietimo bei socialinės institucijos, vaidmuo. Valstybės investicijų projektai bus finansuojami kryptingai, atsižvelgiant į nustatytus prioritetus. Taip pat bus optimizuotas bibliotekų tinklas.
2014 m. finansinis (teisėtumo) auditas Lietuvos Respublikos kultūros ministerijoje	
Kultūros ministerija nepakankamai dėmesio skyrė valstybės kaip (dalininkės) savininkės turtinėms ir neturtinėms teisėms bei pareigoms įgyvendinti, nes septynių viešųjų įstaigų įstatuose nenumatytos ar numatytos ne visos apimties visuotinio dalininkų susirinkimo kompetencijai priskiriamos funkcijos. Ministerija kaip savininkė ar dalininkė nenustatė įstaigų veiklos vertinimo kriterijų.	Ministerija inicijavo viešųjų įstaigų įstatų pakeitimus, kuriuose numatytos priemonės užtikrins efektyvų viešųjų įstaigų, kurių dalininkė ar savininkė yra Kultūros ministerija, veiklos koordinavimą bei skaidrią kontroliuojamų bendrovių veiklą.
Nacionalinis saugumas ir gynyba	
2016 metų auditas „Lėšų ir turto naudojimas išlaikant ir vystant karinių vienetų pajėgumus“	
Mokslų tiriamųjų darbų ir eksperimentinės plėtros projektai 2015 m. įgyvendinti nepatvirtinus prioritetinių sričių, sprendimai dėl projektų finansavimo priimti ne Krašto apsaugos ministerijos, nekontroliuota, kaip panaudojami projektams skirti valstybės biudžeto asignavimai.	Priimti Krašto apsaugos ministerijos sprendimai leis užtikrinti efektyvų valstybės lėšų naudojimą įgyvendinant tiriamųjų darbų ir eksperimentinės plėtros projektus.
Socialinė apsauga ir darbas	
2015 metų auditas „Dėl 2014 m. Valstybinio socialinio draudimo fonde atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“	
Nedarbo socialinio draudimo išmokas Sodra nepagrįstai išmokėjo asmenims, kurie buvo atleisti iš darbo Nedarbo socialinio draudimo įstatymą įgyvendinančiuose Vyriausybės nutarimu patvirtintuose Nedarbo socialinio draudimo išmokų nuostatuose nenurodytais atleidimo pagrindais.	Nedarbo socialinio draudimo įstatymo redakcijoje panaikinta dviprasmiška nuostata, dėl kurios socialinio draudimo išmokos buvo mokamos asmenims, neturintiems teisės jų gauti.
Sveikatos apsauga	
2014 m. finansinis (teisėtumo) auditas Sveikatos apsaugos ministerijoje	
Ministerija, būdama atsakinga už greitosios medicinos pagalbos (GMP)	Įgyvendinta greitosios medicinos pagalbos (GMP) automobilių parko atnaujinimo

Problema/ rekomendacija	Įgyvendinimo priemonės ir poveikis
<p>automobilių atnaujinimo programos įgyvendinimą, neužtikrino, kad programa būtų vykdoma ir perkami nauji automobiliai, užtikrinantys operatyvias, skubias ir kokybiškas paslaugas.</p> <p>2014 m. finansinis (teisėtumo) auditas Sveikatos apsaugos ministerijoje</p>	<p>programa – gerinamas sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumas ir kokybė teikiant gyvybiškai būtinas GMP paslaugas.</p>
Švietimas ir mokslas	
2015 m. auditas „Ar vaiko minimalios priežiūros priemonės užtikrina pagalbą vaikui“	
<p>Prenkant vaiko minimalios priežiūros priemones ir jų vykdytojus, nebuvo atsižvelgiama į individualius vaiko poreikius.</p>	<p>Pakeistas Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymas. Įstatymui įsigaliojus nuo 2017 m. rugsėjo 1 d., bus sukurta efektyvesnė vaiko teises ir teisėtus interesus bei visuomenės saugumo poreikius atitinkanti ir elgesio problemų turinčio vaiko socializacijai, ugdymui bei švietimo ir kitos pagalbos teikimui skirta vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių sistema, kuri padės vaikui įveikti susiformavusį ydingą elgesį, išsiugdyti prasmingo individualaus ir visuomeninio gyvenimo sampratą.</p>
2016 m. auditas „Kaip panaudojamos profesinio mokymo galimybės“	
<p>Į profesinio mokymo infrastruktūrą buvo investuota 118 mln. eurų, tačiau ne visos įstaigos užtikrino efektyvią įrangos apkrovą ir numatė priemones, kaip pritraukti išorės vartotojų.</p>	<p>Sprendimai dėl 49 mln. eurų investicijų į sektorinių praktinio mokymo centrų plėtrą buvo priimti įvertinus jų tikslingumą. To pasiekta įtraukti darbdavių asociacijos ekspertus, peržiūrint preliminarias paraiškas, apsilankius visuose centruose ir įvertinus lėšų būtinumą.</p>
Valstybės ūkis ir rinkos kontrolė	
2016 m. auditas „Ūkio plėtros ir konkurencingumo didinimo programos priemonių vykdymas“	
<p>Kai kurie vertinimo kriterijai (pajamų iš turizmo pokytis ir atvykusių užsienio turistų kelionių skaičius), skirti turizmo rezultatams vertinti, neatspindėjo Ūkio ministerijos ir Valstybinio turizmo departamento tiesioginio indėlio, nes jų pasiekti padėdavo ir kitos valstybės bei savivaldybių institucijos.</p>	<p>Patikslinti vertinimo kriterijai, leidžiantys įvertinti, kiek buvo pasiektas Ūkio plėtros ir konkurencingumo didinimo programos tikslas ir įgyvendintas uždavinys padidinti Lietuvos žinomumą ir pagerinti Lietuvos, kaip turizmo valstybės, įvaizdį.</p>
Vidaus reikalai	
2015 m. auditas „Prekyba žmonėmis – prevencija ir pagalba nusikaltimo aukoms“	
<p>Nustatyta, kad nebaigtos spręsti esminės kovos su prekyba žmonėmis organizavimo problemos: prevencinė veikla fragmentiška ir nenuosekli, o pagalbos teikimas šio nusikaltimo aukoms organizuojamas netinkamai.</p>	<p>Daugiau dėmesio skiriama prekybos žmonėmis nusikaltimų problemoms šalinti. Sudaryta Kovos su prekyba žmonėmis koordinavimo komisija, patvirtintas Kovos su prekyba žmonėmis 2017–2019 metų veiksmų planas.</p>
2013 m. auditas „Ar priešgaisrinės gelbėjimo pajėgos tinkami pasirengusios gesinti gaisrus?“	

Problema/ rekomendacija	Įgyvendinimo priemonės ir poveikis
<p>Neužtikrinta, kad visos priešgaisrinės gelbėjimo pajėgos būtų tinkamai pasirengusios gesinti gaisrus, gelbėti žmones ir turtą.</p>	<p>Sudarytos prielaidos suformuoti tinkamas savivaldybių priešgaisrines gelbėjimo pajėgas. 2016 m. priimtas Priešgaisrinės saugos įstatymo Nr. IX-1225 1 ir 7 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo V-2 skyriumi įstatymas, kuriame nustatyti bendrieji ir specialieji reikalavimai asmeniui, pretenduojančiam tapti savivaldybių priešgaisrinių tarnybų ugniagesiu, jo tinkamumui einamosioms pareigoms vertinti, ugniagesių nuolatiniam fiziniam pasirengimui ir profesionalumui tobulinti.</p>
<p>Nepakankamai dėmesio skiriama gaisrų prevencijai: nėra strateginio dokumento, kuriame būtų numatyti gaisrų prevencijos prioritetai, priemonės ir jas įgyvendinančios institucijos.</p>	<p>Daugiau dėmesio skiriama gaisrų prevencijai. Vienas iš 2016 m. Vyriausybės nutarimu patvirtintino Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 metų programos įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos plano tikslų – sustiprinti apsaugą nuo gaisrų, ekstremaliųjų įvykių bei situacijų ir užtikrinti kvalifikuotą pagalbą gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai. Plane numatytos priemonės, susijusios su gaisrų prevencijos akcijų organizavimu.</p>
<p>Žemės ūkis</p>	
<p>2015 m. finansinis (teisėtumo) auditas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijoje</p>	
<p>Žemės ūkio ministerija netinkamai atstovavo valstybės interesams, nes neužtikrino, kad į valstybės biudžetą laiku būtų pervesta valstybei priklausanti 249,9 tūkst. eurų dividendų suma, ir priėmė neteisėtus sprendimus valstybei priklausančius dividendus į biudžetą pervesti dalimis, nemokant palūkanų.</p>	<p>Į valstybės biudžetą 2016 m. grąžinta 170,9 tūkst. eurų nesumokėtų dividendų.</p>

2. Rekomendacijų neįgyvendinimas ir to priežastys 2010–2016 m.

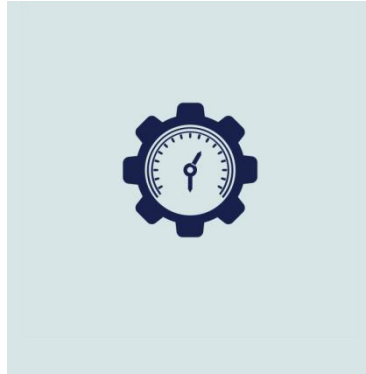
Informacija apie visas valstybinių auditų rekomendacijas kaupiama rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos sistemoje. Tai leidžia ne tik analizuoti informaciją, kiek rekomendacijų yra įgyvendinta, bet ir tirti jų (ne)įgyvendinimo būklę bei kokybę. Šiandien stebime, kad dalis rekomendacijų įgyvendinama ilgiau, nei buvo sutarta su audituotu subjektu, o dalis, mūsų manymu, svarbių rekomendacijų neįgyvendinta, nepasiektas lauktas jų poveikis, o investicija į valstybinius auditus nesukuria tikėtus jų pridėtinės vertės.

3 lentelė. 2010–2016 m. teiktos, neįgyvendintos rekomendacijos, vnt.

Sritis	Atmesta subjekto	Neįgyvendinta				Teikta
		dėl kitų priežasčių	nebeaktuali	per pirmą sutartą terminą	dėl nepriimtų teisės aktų	
Aplinkos apsauga	9	6	27	175	-	397
Energetika	2	1	3	46	-	91
Kultūra	11	7	5	193	-	459
Nacionalinis saugumas ir gynyba	9	5	4	80	-	169
Socialinė apsauga ir darbas	5	11	4	172	9	467
Sveikatos apsauga	17	24	14	238	-	463
Švietimas ir mokslas	11	12	19	315	-	883
Teisingumas	6	9	2	102	1	391
Transportas ir komunikacijos	1	3	12	101	1	259
Užsienio reikalai	1	-	3	58	-	100
Vietos savivalda	7	22	18	351	-	1123
Valstybės turto ir finansų valdymas	7	12	36	257	-	565
Valstybės ūkis, rinkos kontrolė	-	3	15	90	-	293
Vidaus reikalai	12	7	17	347	-	825
Žemės ūkis	5	1	8	91	1	228
Valstybės valdymo institucijos	6	24	8	229	3	312
Iš viso	109	147	195	2845	15	7025

Nustatėme tris pagrindines priežastis, kodėl rekomendacijos nebuvo įgyvendintos ir nebuvo pasiektas planuotas audito poveikis:

- nesilaikyta numatytų rekomendacijų įgyvendinimo terminų arba jie atidėti;
- užsitęsė Seimui pateiktų teisės aktų projektų priėmimo procesas;
- audituoti subjektai atmetė rekomendacijas.

Trisdešimties procentų (30 proc.) rekomendacijų įgyvendinimo terminus prašoma atidėti

Kiekvienu atveju, teikiant valstybinio audito rekomendacijas, dėl jų įgyvendinimo terminų ir formos yra diskutuojama su audituotu subjektu. Geriausiai išmanydami savo sritį, jie pasirenka tinkamiausią laiką ir formą, kada ir kaip įgyvendins

rekomendacijas, tačiau ir tokiu atveju trečdalis rekomendacijų nėra įgyvendinama laiku. Iš 2010–2016 m. teiktų 7 025 rekomendacijų bent kartą buvo prašyta pratęsti 2 845-ių rekomendacijų įgyvendinimo terminus. Jau šiemet audituojamieji subjektai laiku neįgyvendino 49-ių rekomendacijų ir prašė pratęsti 2016 m. teiktų 10 proc. rekomendacijų įgyvendinimo terminus. Septynių rekomendacijų įgyvendinimas tęsiasi net nuo 2010 ir 2011 metų.

Daugiau kaip penkerius metus Finansų ministerijai nepavyksta pašalinti saugiųjų dokumentų ir jų blankų leidybos ir gamybos teisinio reguliavimo trūkumų, kad Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnyba galėtų tinkamai vykdyti jai teisės aktais pavestas funkcijas. Taip pat trūksta iniciatyvos, kad VŠĮ Centrinė projektų valdymo agentūra pervestų į valstybės biudžetą sugrąžintus kreditus, sukauptas palūkanas, grąžinamų paskolų įmokas ir kitas su tuo susijusias sumas.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija buvo įsipareigojusi iki 2012 metų pabaigos patvirtinti asmens (šeimos) minimalių poreikių apskaičiavimo metodiką, tačiau terminas prašytas nukelti jau šesťą kartą.

Nuo 2011 metų Švietimo ir mokslo ministerija neranda būdų, kaip užtikrinti rezultatyvią integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) veiklą, parengti jų ir jungtinių tyrimų programų valdymo ir koordinavimo modelį, jį įteisinti ir užtikrinti jo įgyvendinimą.

Laiku neįgyvendintų rekomendacijų kiekis viešojo sektoriaus srityse įvairuoja nuo 18 iki 55 procentų. Dažniausiai (25 proc.) nurodoma laiku neįgyvendintų rekomendacijų priežastis – įvairios užsitęsusios su rekomendacijų įgyvendinimu susijusios procedūros, pvz.: vykdomi viešieji pirkimai, ilgas statinių įteisinimo (registravimo) procesas, atsiradęs papildomų procedūrų poreikis, atnaujinamos informacinės sistemos, laukiama kitų, susijusių institucijų sprendimų ir kt.

Ilgos institucijų vidinių teisės aktų rengimo procedūros yra dar viena priežastis, dėl kurios nepavyksta rekomendacijų įgyvendinti laiku. Dvylika procentų (12 proc.) rekomendacijų pratęsiama dėl to, kad institucijos nesugeba laiku pasirengti savo vidinių teisės aktų. Tai demonstruoja neatsakingą ir nešeimininkišką požiūrį.

Dešimt procentų (10 proc.) rekomendacijų yra neįgyvendinama laiku, nes audituotas subjektas iš anksto neatsakingai numatė, kiek laiko prireiks rekomendacijoms įgyvendinti.

Dvidešimt keturi procentai (24 proc.) neįgyvendintų rekomendacijų siejama su nepriimtais teisės aktų projektais

Nemaža dalis laiku neįgyvendinamų rekomendacijų yra siejama su užsitęsusiu Seimui pateiktų arba jau registruotų teisės aktų projektų priėmimu. Tiesiogiai su Seime registruotais projektais šiuo metu yra susijusios 15 rekomendacijų, tačiau dar 56

rekomendacijų įgyvendinimas taip pat turi ryšį su įvairių teisės aktų pakeitimais. Dar 8 proc. laiku neįgyvendinimų rekomendacijų yra susijusios su įvairių įstatymų pakeitimų projektais, kurie vis dar yra rengimo stadijoje.

Praėjusiais metais rekomendacijų įgyvendinimo ataskaitoje įvardijome 12 tokių teisės aktų projektų, tačiau priimti buvo tik du: Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo Nr. XI-1425 4, 5, 7, 8 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas ir Lietuvos Respublikos priešgaisrinės saugos įstatymo Nr. IX-1225 1 ir 7 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo V-2 skyriumi įstatymo projektas).

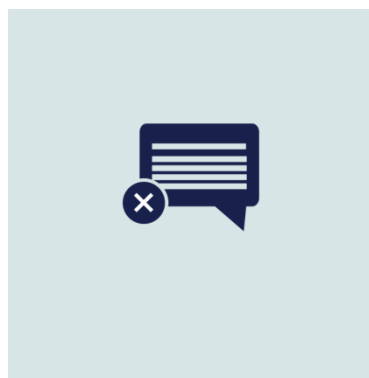
Šiuo metu laukiama, kol Seime bus priimta 13 teisės aktų projektų, kurie padėtų įgyvendinti valstybinių auditų rekomendacijas (4 lentelė).

4 lentelė. Lietuvos Respublikos Seimui pateikti teisės aktų pakeitimo projektai, susiję su rekomendacijų įgyvendinimu

	Teisės aktas	Laukiamas poveikis
1.	Vaikų išlaikymo fondo įstatymo Nr. X-987 projektas Nr. XIIP-4321	Įstatymas padėtų patobulinti ir patikslinti Vaikų išlaikymo fondo išmokų skyrimo ir mokėjimo teisinį reguliavimą. Išmokų mokėjimo nutraukimas būtų aiškesnis, siekiant efektyviau valdyti valstybės biudžeto lėšas ir optimizuoti išmokų mokėjimo administravimo procesus, būtų nustatyta minimali išmokos riba, skolų išieškojimo funkcija perduodama antstoliams jau pirmame išmokų mokėjimo etape.
2.	Socialinių įmonių įstatymo Nr. IX-2251 pakeitimo projektas Nr. XIIP-4623	Socialinėms įmonėms, būtų nustatytos papildomos sąlygos valstybės pagalbai gauti, keičiamas neremtinis veiklos pajamų dydis, suvienodinti reikalavimai tikslinėms asmenų grupėms socialinėse įmonėse ir neįgalųjų socialinėse įmonėse, nustatyti papildomi reikalavimai subsidijai asistento išlaidoms gauti. Pastaba. Teisės akto projektas gražintas rengėjams tobulinti.
3.	LR vaiko teisių pagrindų įstatymo Nr. I-1234 pakeitimo	Reglamentavus vaiko paėmimo kriterijus visose savivaldybėse, būtų suvienodinta praktika, nustatyti

	Teisės aktas	Laukiamas poveikis
	įstatymo projektas Nr. XIIP-2931	aiškūs kriterijai, kuriais remiantis vaikas paimamas. Vaiko teisių apsaugos skyriai galėtų nemokamai naudotis valstybės registų duomenimis, kurie reikalingi jų funkcijoms atlikti, o nemokamas duomenų prieinamumas pagerintų skyrių darbą. Pastaba. Teisės akto projektas derinamas Seime.
4.	Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.48, 3.151, 3.153, 3.172, 3.176, 3.182, 3.183, 3.184, 3.209, 3.210, 3.212, 3.217, 3.218, 3.219, 3.220, 3.223, 3.224, 3.226, 3.254, 3.257, 3.259, 3.260, 3.262, 3.264, 3.266 ir 3.269 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-2933	Būtų nustatytas mažesnis vaikų skaičius šeimynose ir globos namų šeimynose, kai jose globjami vaikai, turintys emocijų ir elgesio sutrikimų. Įstatymo projekto 22 straipsnyje siūloma nustatyti, kad juridinis asmuo – šeimyna – globotų (rūpintųsi) nuo 4 iki 8 šeimos aplinkoje globojamų vaikų (buvo iki 12 vaikų). Pastaba. Teisės akto projektas derinamas Seime.
5.	Energetikos įstatymo Nr. IX-884 2, 6, 9, 21, 25, 30 ir 37 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-4599	Priėmus įstatymo projektą, Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai būtų suteikta teisė iš dukterinių ir asocijuotų energetikos įmonių paslaugas teikiančių bendrovių gauti visą reikalingą informaciją apie jų sąnaudas, pajamas, sutartinius įsipareigojimus ir kainodarą, kai su jomis sudaromi vidaus sandoriai arba prekės, paslaugos ar darbai perkami iš šių įmonių kaip iš vienintelio pasirinkto tiekėjo. Taip pat siūloma priimti nuostatas, palengvinančias ir pagreitinančias valstybei ir savivaldybėms nuosavybės teise priklausančių energetikos objektų perdavimą energetikos įmonėms.
6.	Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-2893	Nustačius atvejų, kai Vyriausybės atstovai atideda Seimo įstatymais savivaldybėms nustatytą tam tikrų veiksmų įvykdymo terminus, t. y. pakeičia teisės aktą priėmusio subjekto valią, išreikštą teisės akte, siūloma įtvirtinti nuostatą, kad Vyriausybės atstovas kitą nurodytų veiksmų įvykdymo terminą gali nustatyti tik tuo atveju, jei šis terminas nėra nustatytas įstatyme ar kitame teisės akte.
7.	Transporto veiklos pagrindų įstatymo 15 str. 2 d. pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-4028	Būtų atsisakyta imperatyvaus reikalavimo Susisiekimo ministerijai tvirtinti AB „Lietuvos geležinkeliai“ pajamų ir išlaidų sąmatą siekiant panaudoti lėšas, gautas už naudojimąsi viešąja transporto infrastruktūra.
8.	Lietuvos Respublikos ūkininko ūkio įstatymo Nr. VIII-1159 6, 8 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (2016-08-16, Nr. XIIP-3441)	Ūkininkų ūkių registre būtų teikiama aktuali informacija ir registruojami tik faktiškai veikiantys ūkiai, o žemės ūkio statistikoje neatsirastų neaktyvių ūkių duomenų. Dėl to, atsiradus tokių pažeidimų, iš Ūkininkų ūkių registro būtų išbraukti ūkinės veiklos nevykdantys ūkiai. Priėmus įstatymo pakeitimą, būtų atitinkamai keičiami ir Ūkininkų ūkių registro nuostatai bei taisyklės.

Teisės aktas		Laukiamas poveikis
9.	Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymo Nr. I-1510 nauja redakcija	Priėmus įstatymą būtų aiškesnis koncesijos tikslingumo ir galimos naudos visuomenės poreikiams įvertinimas. Gerėtų koncesijos projektų parengimo, jų įgyvendinimo ir priežiūros kokybė.
10.	LR prekių ženklų įstatymo Nr. VIII-1981 21 straipsnio pakeitimo ir 22 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIP-4578	Priėmus įstatymų pakeitimus, Teisingumo ministerija taptų Prekių ženklų registro, Patentų registro, Dizaino registro ir Topografijų registro valdytoja ir, vadovaujantis Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymu, galėtų savarankiškai priimti sprendimus dėl šių išteklių biudžetų planavimo..
11.	LR patentų įstatymo Nr. I-372 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-4579	Projektus numatyta svarstyti pavasario sesijoje.
12.	LR dizaino įstatymo Nr. IX-1181 26 straipsnio pakeitimo ir 27 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIP-4580	
13.	LR puslaidininkinių gaminių topografijų teisinės apsaugos įstatymo Nr. VIII-791 13 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-4581	

Tris ir šešias dešimtąsias procento (3,6 proc.) rekomendacijų įgyvendinti atsisakoma

Siekiant sklandžiai įgyvendinti rekomendacijas, su audituojamu subjektu aptariant audito ataskaitos projektą yra aptariamas ir rekomendacijų įgyvendinimo planas. Nepaisant to, vis dar gauname pranešimų iš audituotų subjektų, kad jie atsisako įgyvendinti teiktas ir suderintas rekomendacijas. Pasitaiko atvejų, kai iš institucijų nesulaukiame jokios informacijos apie neįgyvendintas rekomendacijas arba, remdamiesi pateikta informacija, negalime fiksuoti rekomendacijos įgyvendinimo. Tokių rekomendacijų nėra daug (3,6 proc.), tačiau, mūsų nuomone, dalis jų išlieka svarbios ir aktualios, o audituotų subjektų pateikti atsisakymo jas įgyvendinti motyvai nėra pakankami ir pagrįsti. Tokiais atvejais stebėsenos nenutraukiame ir imamės papildomų veiksmų, siekdami paskatinti įgyvendinti šias rekomendacijas. Šiuo metu vis dar stebime dvidešimt 2011–2016 m. teiktų ir subjektų atmestų arba dėl kitų priežasčių neįgyvendintų rekomendacijų, kurios, mūsų manymu, vis dar yra aktualios. Atkreipiame dėmesį į keletą reikšmingų rekomendacijų, kurias įgyvendinti audituoti subjektai atsisako (5 lentelė).

5 lentelė. Svarbiausios audituotų subjektų atsisakomos įgyvendinti ir dėl kitų priežasčių neįgyvendinamos rekomendacijos

Subjektas	Rekomendacija	Neįgyvendinimo priežastys
2014 m. finansinis (teisėtumo) auditas Sveikatos apsaugos ministerijoje		
LR sveikatos apsaugos ministerija	Nustatyti sveikatos priežiūros įstaigų, praradusių GMP automobilius dėl objektyvių priežasčių, aprūpinimo jais tvarką, kurioje būtų nurodyti aprūpinimą vykdančios subjektai ir finansavimo šaltiniai.	Ministerijos nuomone, rekomendaciją įgyvendinti netikslinga, nes reglamentavimo pakanka, tačiau pagal dabar numatytą reglamentavimą iki šiol nėra aišku, kokia tvarka ir kieno lėšomis (ar jų dalimis) įstaigos aprūpinamos GMP automobiliais išimtiniais atvejais, t. y. juos praradus, kieno nuosavybe jie tampa.
LR sveikatos apsaugos ministerija	Inicijuoti teisės aktų pakeitimus, leidžiančius ministerijai priimti sprendimą dėl paslaugų, kurios yra teikiamos naudojantis valstybės turtu, kainų nustatymo ar sprendimą, kad paslaugos, susijusios su sveikatos priežiūros paslaugomis, turėtų būti nemokamos.	Ministerijos nuomone, rekomendaciją įgyvendinti netikslinga. Ministerija nurodė priežastis, dėl kurių paslaugos neturėtų būti nemokamos, tačiau matydama aktualią problemą atsisakė alternatyvos inicijuoti teisės aktų pakeitimus, leidžiančius ministerijai priimti sprendimą dėl paslaugų, teikiamų naudojantis valstybės turtu, kainų nustatymo.
2013 m. finansinis (teisėtumo) auditas Lietuvos kariuomenėje		
Lietuvos kariuomenė	Nustatyti tokias parduodamo maisto kainas, kad gautos lėšos padengtų to maisto pagaminimo sąnaudas.	Subjektas nepateikė informacijos apie rekomendacijos įgyvendinimą.
2012 m. veiklos auditas „Vaikų teisių apsauga“		
LR teisingumo ministerija	Inicijuoti teisės aktų pakeitimus, kuriais būtų aiškiai apibrėžta vaiko teisių apsaugos specialistų procesinė padėtis baudžiamajame procese.	Priimtas Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso pakeitimo ir Kodekso papildymo įstatymas Nr. XII-2194, tačiau jame paliktas ankstesnis teisinis reguliavimas dėl nepilnamečių apklausose dalyvaujančių specialistų. Ketinama grįžti prie baudžiamojo proceso kodekso pataisų, atlikus mokslinę studiją (turi atlikti Lietuvos teisės institutas), kuria būtų nustatyta, koks yra geriausias su vaiko teisėmis baudžiamajame procese susijęs modelis.
2013 m. veiklos auditas „Vaikų globos organizavimas“		
LR socialinės apsaugos ir darbo ministerija	Inicijuoti teisės aktų pakeitimus, užtikrinančius globėjo šeimos tinkamumo globoti vaiką vertinimą: globėjų šeimos gyvenimo sąlygų, globėjų šeimos motyvacijos, šeimos narių sveikatos tikrinimą ir kt.	Rekomendaciją laikome neįgyvendinta, nes ministerija nepateikė informacijos kuri pagrįstų, kad vertinant globėjo šeimos tinkamumą globoti vaiką, įvertinama globėjų šeimos narių

Subjektas	Rekomendacija	Neįgyvendinimo priežastys
		motyvacija ir šeimos narių sveikata. Ministerijai pateiktas raštas dėl informacijos patikslinimo ir rekomendacijos įgyvendinimo termino suderinimo.
2010 m. veiklos auditas „Sąveikos tarp mokslo ir verslo skatinimas“		
LR švietimo ir mokslo ministerija	Siekiant užtikrinti rezultatyvią integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) veiklą, parengti jų ir jungtinių tyrimų programų valdymo ir koordinavimo modelį, jį įteisinti ir užtikrinti jo įgyvendinimą	Švietimo ir mokslo ministerija paprašė nekontroliuoti rekomendacijos įgyvendinimo, nes, pasak jos, nuo pat integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) plėtros programų įgyvendinimo pradžios buvo kuriami ir bandomi įdiegti įvairūs centrų (slėnių) valdymo ir koordinavimo modeliai. Visus šiuos veiksmus galima laikyti siekiu paskatinti procesus, kurie natūraliai funkcionuojančioje aukštojo mokslo, MTEP ir inovacijų sistemoje turėtų vykti be reikšmingo valstybės įsikišimo. Auditoriai informavo ministeriją, kad šiuo metu atlieka auditą „Valstybės investicijos į mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą siekiant inovacijų ir valstybės konkurencingumo augimo“. Audito metu vertins ir centrų (slėnių) valdymo bei koordinavimo problemas, todėl rekomendacijos kontrolės nenutrauks, kol nebus baigtas minėtas auditas ir pateiktos jo išvados ir rekomendacijos.

Skatindami institucijų atsakomybę už prisiimtų įsipareigojimų vykdymą, dar kartą atkreipiame dėmesį į svarbias, sisteminius pokyčius inicijuojančias rekomendacijas, kurios nebuvo įgyvendintos sutartu laiku ir kurių įgyvendinimo laukiame 2017 metais.

6 lentelė. Laiku neįgyvendintos rekomendacijos, kurias svarbu įgyvendinti 2017 metais

Rekomendacijos	Planuotas terminas ir neįgyvendinimo priežastys
Energetika	
2011 m. auditas „Elektros energetikos sektoriaus pertvarka“	
Teisės aktuose Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai suteikti teisę iš dukterinių ir asocijuotų elektros energetikos įmonių paslaugas teikiančių bendrovių gauti visą reikalingą informaciją apie jų sąnaudas, pajamas, sutartinius įsipareigojimus ir kainodarą, kai su jomis sudaromi vidaus sandoriai arba prekės, paslaugos ar	2016-12-31 Rekomendacijos įgyvendinimas susijęs su Energetikos įstatymo Nr. IX-884 2, 6, 9, 21, 25, 30 ir 37 straipsnių pakeitimo įstatymo

Rekomendacijos	Planuotas terminas ir neįgyvendinimo priežastys
darbai perkami iš šių įmonių kaip iš vienintelio pasirinkto tiekėjo.	projektu Nr. XIIP-4599.
Kultūra	
2014 m. finansinis (teisėtumo) auditas Lietuvos Respublikos kultūros ministerijoje	
Spręsti klausimą dėl aiškaus Kultūros ministerijai pavaldžių įstaigų finansavimo reglamentavimo (kokias įstaigų išlaidas finansuoti biudžeto lėšomis, kokius projektus – Kultūros rėmimo fondo lėšomis).	2016-12-31 Ministerija 2017-01-27 informavo, kad patvirtino Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvado dokumentus (Saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisyklės, Naudotojų administravimo taisyklės ir kt.), tačiau dar neparengti techninių specifikacijų dokumentai; juos pavesta parengti ministerijai pavaldžiai įstaigai Lietuvos nacionaliniam kultūros centrui.
Siekiant įgyvendinti Lietuvos prisiimtus įsipareigojimus pagal Nematerialaus kultūros paveldo konvenciją, ministerijai imtis veiksmų ir įsteigti Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadą.	
Švietimas ir mokslas	
2016 m. auditas „Pedagogų kvalifikacijos tobulinimas“	
Siekiant užtikrinti veiksmingą pedagogų kvalifikacijos tobulinimą ir nacionalinių pedagogų kvalifikacijos tobulinimo prioritetų įgyvendinimą, sistemingai tvirtinant vidutinės trukmės ar ilgalaikius nacionalinius šios srities prioritetus numatyti jų įgyvendinimo priemones.	2016-12-31 Ministerija informavo, kad rekomendacijos įgyvendinimas 2016 m. užtruko dėl Vyriausybės kaitos. Buvo rengiami naujosios Vyriausybės prioritetai ir programos įgyvendinimo veiksmų planas, kuriuos patvirtinus bus nuosekliai teikiami parengtų ir su naujosios Vyriausybės programa derančių dokumentų projektai.
Valstybės turto ir finansų valdymas	
2016 m. auditas „Programinio biudžeto sistema: strateginių veiklos planų sudarymas ir įgyvendinimo stebėseną“	
Imtis priemonių, kad ministerijų veiklos ataskaitos atitiktų Strateginio planavimo metodikos reikalavimus, jose aiškiai matytųsi esminiai pokyčiai ir iššūkiai ministro valdymo srityje, koordinuojamų planavimo dokumentų ir Vyriausybės programos įgyvendinimas. Ataskaitos turėtų būti suprantamesnės skaitytojui.	2017-02-01 Šios rekomendacijos susijusios su dar nepatvirtintu naujosios Vyriausybės programos priemonių įgyvendinimo planu. Jį rengiant yra sprendžiama dėl veiksmų, susijusių su biudžeto valdysenos pokyčiais.
Siekiant geresnio visuomenės ir sprendimus priimančių asmenų informuotumo, užtikrinti, kad būtų viešai skelbiama Stebėsenos informacinėje sistemoje esanti informacija apie Vyriausybės programos ir Vyriausybės veiklos prioritetų įgyvendinimo rezultatus.	

Rekomendacijos	Planuotas terminas ir neįgyvendinimo priežastys
Vidaus reikalai	
2014 m. auditas „Viešojo intereso gynimo organizavimas“	
Siekiant efektyviai naudoti žmogiškuosius išteklius ginant viešąjį interesą ir sudaryti tinkamas teises prielaidas viešojo intereso pažeidimams identifikuoti, inicijuoti teisės aktų pakeitimus, kuriais būtų išplėsti valstybės institucijų, kurioms įstatymais suteikta teisė kreiptis į teismą dėl viešojo intereso gynimo, įgaliojimai, kad nustačiusios pažeidimus priskirtose veiklos srityse jos turėtų galimybę efektyviai ginti viešąjį interesą.	2016-08-23 Dar nėra išplėsti Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos įgaliojimai ginti viešąjį interesą teisme – nėra apsvaistytas Žemės įstatymo Nr. I-446 32 str. pakeitimo projektas, kurį Vyriausybė 2016-03-08 nutarimu Nr. 232 pateikė Seimui.
2016 m. auditas „Ar valstybės institucijos pasirengusios ekstremalioms situacijoms“	
Siekiant stiprinti viešąjį saugumą, didinant visuomenės ir valstybės teisėtų interesų apsaugą nuo gamtinių, techninių, ekologinių, socialinių ir kitų įvykių, keliančių pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, jų socialinėms sąlygoms, turtui ir (ar) aplinkai, atkreipti ministerijų ir Vyriausybės įstaigų vadovų dėmesį į nustatytus civilinės saugos funkcijų vykdymo trūkumus, teisinės atsakomybės netaikymą ir pavesti jiems įvertinti, kaip organizuojamas civilinės saugos funkcijų vykdymas, ir pertvarkyti jį taip, kad būtų užtikrintas tinkamas šių funkcijų įgyvendinimas. Nepertvarkius šių funkcijų vykdymo organizavimo, didėja rizika, kad gali būti neužtikrintas veiksmingas ekstremaliųjų situacijų likvidavimas	2016-11-01 Vyriausybės kancleris pavedė (2016-07-21 pavedimas Nr. S-72-2504) rekomendaciją įgyvendinti Vidaus reikalų ministerijai, tačiau ji nėra įvertinusi, kaip ministerijos ir kitos valstybės institucijos organizuoja civilinės saugos funkcijų vykdymą.
Vietos savivalda	
2015 m. auditas „Dėl Lietuvos Respublikos savivaldybėse atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“	
Siekiant savivaldybėse užtikrinti tinkamą civilinės saugos sistemos veikimą ir teisės aktų reikalavimus atitinkančios valstybinės (savivaldybėms perduotos) civilinės saugos funkcijos vykdymą, kompleksiskai spręsti slėptuvių įrengimo poreikio savivaldybėse klausimą: apsvaistyti, ar yra būtinybė įrengti slėptuves visose savivaldybėse, spręsti jų optimizavimo ar galimų alternatyvų klausimus. Esant poreikiui, priimti priemones, kurios leistų užtikrinti slėptuvių įrengimo finansavimą.	2016-12-31 Vidaus reikalų ministerija atliko slėptuvių poreikio analizę ir optimizavimo galimybes, tačiau atsižvelgdama į klausimo svarbą, planuoja išvadas ir pasiūlymus apsvaistyti 2017 m. Vyriausybės ekstremaliųjų situacijų komisijos posėdyje.

Manome, kad susidariusi praktika – laiku neįgyvendinti rekomendacijų – yra ydinga. Siekiant aiškaus ir pamatuojamo valstybinių auditų rekomendacijų poveikio, 2017 metais priimtas sprendimas aiškiai fiksuoti, kada audituojamieji subjektai neįgyvendina rekomendacijų laiku per savo pačių nustatytus terminus ir nesilaiko priimtų įsipareigojimų. Neįgyvendinus rekomendacijos per pirmą, su audituotu subjektu sutartą laikotarpį, žymėsime, kad rekomendacija yra neįgyvendinta laiku, tačiau stebėsime tolesnius subjekto veiksmus ir imsime visų galimų priemonių, kad numatytas audito poveikis būtų pasiektas.

3. Rekomendacijos, kurias svarbu įgyvendinti 2017 metais

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonių planuose audituoti subjektai įsipareigoja laiku ir tinkamai įgyvendinti numatytas savo veiklos gerinimo priemones. Nukrypimai nuo planuotų veiksmų keičia ne tik pačių institucijų suplanuotų veiksmų terminus ir apimtį, išteklių panaudojimo galimybes, bet ir stabdo pažangą visame viešajame sektoriuje.

Norime paraginti audituotus subjektus atkreipti dėmesį į svarbias rekomendacijas, kurių įgyvendinimo terminai baigiasi 2017 m., įvertinti pasirinktas priemones nelaukiant terminų pabaigos ir imtis aktyvių veiksmų, kurie padėtų siekti reikšmingų rezultatų ir planuoto audito poveikio.

7 lentelė. Svarbios rekomendacijos, kurių įgyvendinimo terminas – 2017 m.

Rekomendacijos	Įgyvendinimo terminas
Nacionalinis saugumas ir gynyba	
2015 m. auditas „Kibernetinio saugumo aplinka Lietuvoje“	
Nustatyti bendras kibernetinio saugumo, el. informacijos saugos strategines kryptis ir joms pasiekti būtinas priemones. Konsoliduoti el. informacijos saugos valdymą.	2017-12-31
Valstybės mastu nustatyti kibernetiniam saugumui, el. informacijos saugai reikalingų lėšų skyrimo ir panaudojimo prioritetus, kriterijus, stebėsenos ir kontrolės mechanizmą.	2017-05-31
Socialinė apsauga ir darbas	
2012 m. auditas „Ar efektyviai organizuota vaiko teisių apsauga“	
Inicijuoti teisės aktų pakeitimus, kuriais būtų numatytas terminas, per kurį nuo pranešimo apie galimus vaiko teisių pažeidimus gavimo turi būti atliktas tyrimas ir priimtas sprendimas dėl šeimos įrašymo į socialinės rizikos šeimų apskaitą, nustatyti kriterijai, pagal kuriuos galima diferencijuoti šias šeimoms pagal problemų sudėtingumo lygį ir pobūdį, nustatyta socialinės rizikos vaikų apskaitos tvarka.	2017-06-30
Inicijuoti teisės aktų pakeitimus, kuriais būtų reglamentuotas vaiko paėmimas ir nustatyti visoms savivaldybėms vienodi grėsmės vaiko gyvybei, sveikatai ir saugumui vertinimo kriterijai, šeimos situacijos pablogėjimo (pagerėjimo) vertinimo kriterijai, minimalus šeimos situacijos stebėjimo laikotarpis paėmus vaiką.	2017-06-30
2015 m. auditas „Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje organizavimas“	
Siekiant, kad visiems smurtą artimoje aplinkoje patyrusiems asmenims nedelsiant po smurto įvykio būtų suteikta pagalba, tobulinti pagalbos organizavimo sistemą taip, kad (...) būtų nustatytas konkretus terminas, per kurį vaiko teisių apsaugos skyriai, gavę iš policijos informaciją apie vaikus, kurie patyrė smurtą, buvo jo liudininkai ar gyvena aplinkoje, kurioje buvo smurtauta, turi susisiekti su minėtais vaikais (jų atstovais).	2017-12-31

Rekomendacijos	Įgyvendinimo terminas
<p>Pastaba: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, siekdama įgyvendinti rekomendaciją, parengė ir 2017-02-20 pateikė suinteresuotoms institucijoms derinti socialinės apsaugos ir darbo, sveikatos apsaugos, švietimo ir mokslo bei vidaus reikalų ministrų 2016-07-14 įsakymu Nr. A1-362/V-936/V-646/1V-495 patvirtinto Bendro darbo su šeimomis tvarkos aprašo 29 punkto pakeitimą. Jame numatyta, kad vaiko teisių apsaugos skyrius, gavęs informaciją apie galimą vaiko teisių pažeidimą šeimoje, nedelsdamas įvertina pranešimo pagrįstumą ir, bendradarbiaudamas su seniūnija, socialiniais darbuotojais, mobilia komanda ir (ar) policija, nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo informacijos apie galimą vaiko teisių pažeidimą šeimoje gavimo, vyksta į vaiko buvimo vietą įvertinti situacijos.</p>	
<p>Sveikatos apsauga</p>	
<p>2016 m. auditas „Ar užtikrinamas kompensuojamųjų generinių vaistų prieinamumas“</p>	
<p>Numatyti ir vykdyti tęsines kompleksines priemones, užtikrinančias, kad vartotojams tenkanti finansinė našta nedidėtų, skatinant generinių vaistų pasirinkimą dalyvautų asmens sveikatos priežiūros įstaigos, specialistai ir farmacijos sektorius (vaistinės, vaistų tiekėjai, gamintojai).</p>	<p>2017-09-30</p>
<p>2016 m. auditas „Privalomojo sveikatos draudimo fondo 2015 m. ataskaitų rinkinio teisingumas bei lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas“</p>	
<p>Įvertinti faktiškai susiklosčiusią aprūpinimo peritoninės dializės tirpalais situaciją ir tam, kad fondo lėšos šiam tikslui būtų naudojamos teisėtai, racionaliai ir užtikrinant pacientų gydymo namuose kokybę, atitinkamai tai reglamentuoti, kartu nustatyti pristatomų tirpalų kokybės ir panaudojimo kontrolės mechanizmą.</p>	<p>2017 m. IV ketv.</p>
<p>Švietimas ir mokslas</p>	
<p>2016 m. auditas „Pedagogų kvalifikacijos tobulinimas“</p>	
<p>Siekiant rezultatyviau organizuoti pedagogų kvalifikacijos tobulinimą, numatyti, kad pedagogų kvalifikacijos tobulinimas būtų derinamas su visomis Švietimo įstatyme numatytomis pagalbos mokytojui ir mokyklai priemonėmis (konsultuojant, atliekant mokyklos veiklos kokybės įsivertinimą ir išorinį vertinimą ir sudarant pedagogams sąlygas tobulinti kvalifikaciją).</p>	<p>2017-06-30</p>
<p>2016 m. auditas „Švietimo ir mokslo ministerijos vykdomos programos „Studijų ir mokslo plėtra“ vertinimas“</p>	
<p>Kartu su suinteresuotomis institucijomis sukurti bendrą sistemą dėl „valstybės užsakymų MTEP“ inicijavimo ir vykdymo. Tokiu būdu „valstybės užsakymai MTEP“ spręstų valstybei svarbiausias, aktualiausias problemas.</p>	<p>2017-03-31</p>
<p>Teisingumas</p>	
<p>2016 m. auditas „Valstybės biudžeto lėšų apsauga, įstatymų nustatytais atvejais atlyginus kitų asmenų padarytą žalą“</p>	
<p>Tam, kad būtų tinkamai paskirstytos atstovavimo valstybei, įgyvendinant regreso teisę, funkcijos ir užtikrintas rezultatyvus skolų išieškojimas kuo mažiausiomis sąnaudomis, reikėtų priimti sprendimus:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dėl atstovavimo valstybei vykdant išieškojimus pagal vykdomuosius dokumentus funkcijų persikirstymo; ✓ dėl Lietuvos Respublikos smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymu Teisingumo ministerijai pavestų funkcijų reglamentavimo patikslinimo ar šių funkcijų perdavimo kitoms institucijoms. 	<p>2017-09-30</p>
<p>2016 m. auditas „Teismo ekspertizių atlikimo organizavimas“</p>	
<p>Siekiant teismo ekspertizių srityje sutrumpinti ekspertinių tyrimų eiles ir efektyviai panaudoti šiai sričiai skiriamas valstybės biudžeto lėšas,</p>	<p>2017-12-31</p>

Rekomendacijos	Įgyvendinimo terminas
pirmiausiai reikėtų nustatyti aiškią valstybės politiką: nustatyti srities strategines kryptis ir prioritetus, taip pat nustatyti, kurie teismo ekspertai (privatūs, dirbantys teismo ekspertizės įstaigose), kokiais atvejais, kokių rūšių ekspertinius tyrimus gali atlikti.	
Transportas ir komunikacijos	
2015 m. auditas „Dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijoje atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“	
Apsvarstyti Transporto veiklos pagrindų įstatyme 15 str. 2 dalyje nustatyto reikalavimo (už naudojimąsi viešąja geležinkelių infrastruktūra gautas lėšas AB „Lietuvos geležinkeliai“ turi naudoti pagal viešosios transporto infrastruktūros savininko patvirtintą pajamų ir išlaidų sąmatą) būtinumą ir prireikus inicijuoti teisės aktų pakeitimus.	2017-12-31
Vietos savivalda	
2012 m. auditas „Dėl savivaldybėse atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“	
Spręsti klausimą dėl savivaldybių žinioje esančio valstybės turto (elektros linijų ir pastočių), kuris nenaudojamas funkcijoms atlikti, pardavimo energetikos įmonėms teisės aktų nustatyta tvarka.	2017-12-31
Valstybės turto ir finansų valdymas	
2016 m. auditas „Lietuvos Respublikos 2015 metų valstybės konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumas ir valstybės biudžeto vykdymo vertinimas“	
Siekiant mažinti pridėtinės vertės nekuriančio ir dubliuojamo darbo mastą, administracinę naštą viešojo sektoriaus subjektams, turėti aiškią ir sprendimams priimti naudingą informaciją, tobulinti planavimo ir atsiskaitymo už Vyriausybės tikslų ir prioritetų pasiekimą, panaudojant valstybės biudžeto lėšas, sistemą.	2017-06-30
Siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi Konstitucijos nuostatų, inicijuoti teisės aktų pakeitimus, nusprendus, kokius finansinius rodiklius ir kiek jų privalo patvirtinti Seimas ir kiek suteikti Vyriausybei teisių vykdyti biudžetą.	2017-06-30
Siekiant, kad VBVAR ataskaitos būtų teisingos, jose pateikta informacija būtų tinkama jos vartotojų sprendimams priimti ir mažėtų administracinė našta viešojo sektoriaus subjektams, tobulinti valstybės ir žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių sudarymą, atsisakant perteklinių ataskaitų, keičiant esamų ataskaitų turinį.	2017-03-31
Siekiant gauti patikimą ir objektyvią finansinių ataskaitų rinkinių informaciją, reikalingą ekonominiams sprendimams priimti, rekomenduojame tęsti viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos optimizavimo procesą mažinant viešojo sektoriaus subjektų skaičių ir centralizuojant buhalterinės apskaitos funkciją.	2017-12-31
2016 m. auditas „Programinio biudžeto sistema: strateginių veiklos planų sudarymas ir įgyvendinimo stebėseną“	
Siekiant užtikrinti, kad strateginiuose veiklos planuose atspindėtų kituose planavimo dokumentuose numatyti esminiai siekiai, nustatyti, kurie planavimo dokumentų elementai privalo būti perkelti į strateginius veiklos planus, o kurie turi būti tik susiję.	2017-05-01
Parengti priemones, kurios užtikrintų vertinimo kriterijų skaičiaus ministerijų strateginiuose veiklos planuose optimizavimą (planuojama sisteminė strateginio planavimo ir biudžeto sudarymo peržiūra).	2017 m.
Nustatyti valdymo išlaidų skaičiavimo tikslą ir prireikus – atsiskaitymo tvarką.	2017-05-01

Rekomendacijos	Įgyvendinimo terminas
Imtis priemonių, kad Ministrui Pirmininkui derinti teikiami ministerijų strateginių veiklos planų projektai atitiktų visus Strateginio planavimo metodikos reikalavimus ir (ar) būtų pašalinti trūkumai, dėl kurių Vyriausybės kanceliarija teikė pastabas.	2017-09-01
Valstybės ūkis ir rinkos kontrolė	
2016 m. auditas „Valstybei svarbūs ekonominiai projektai“	
Patikslinti valstybei svarbių ekonominių projektų statuso suteikimo tvarką, kurioje būtų nustatyta projektų atrankos procedūros ir tikslūs projektų atrankos kriterijai.	2017-06-15
Inicijuoti Vyriausybės nutarimais patvirtintų valstybei svarbių ekonominių projektų peržiūrą ir spręsti dėl valdymo, įgyvendinimo ir įsipareigojimų vykdymo stebėsenos ir dėl tolesnio statuso reikalingumo projektams, kuriems statusas buvo suteiktas negaliojant statuso suteikimą reglamentuojančiam teisės aktui.	2017-04-01
2016 m. auditas „2015 m. rugsėjo 11 d. preliminariosios sutarties tarp UAB NT Valdos ir UAB Karalienės Mortos mokykla sudarymas ir vykdymas“.	
Siekiant, kad VVJ valdomas nekilnojamas turtas duotų didžiausią grąžą valstybei, įvertinti, koku nekilnojamoju turtu disponuoja VVJ (įskaitant ir jų dukterines įmones) ir kaip tas turtas naudojamas, paskirti atsakingą instituciją / pavesti atitinkamoms institucijoms, atstovaujančioms valstybės interesams VVJ, nustatyti kryptis ir suformuoti gaires, ką VVJ turėtų daryti su jų veikloje nenaudojamu nekilnojamoju turtu, kad jis duotų didžiausią naudą valstybei.	2017-04-01
Siekiant, kad VVJ veikla būtų kuo efektyvesnė, paskirti atsakingą instituciją / pavesti atitinkamoms institucijoms, atstovaujančioms valstybės interesams VVJ, išanalizuoti ir įvertinti VVJ (taip pat ir jų dukterinių įmonių) vykdomas veiklas ir jų atitiktį valstybės strateginiams ir įmonėms nustatytiems tikslams ir, atsižvelgiant į gautus rezultatus, priimti sprendimus dėl šių įmonių veiklos kryptių ir apimčių.	2017-05-01
Siekiant, kad VVJ valdomas nekilnojamas turtas duotų didžiausią grąžą valstybei, įvertinti, koku nekilnojamoju turtu disponuoja VVJ (įskaitant ir jų dukterines įmones) ir kaip tas turtas naudojamas, paskirti atsakingą instituciją / pavesti atitinkamoms institucijoms, atstovaujančioms valstybės interesams VVJ, įvertinti VVJ valdomą nekilnojamąjį turtą atsižvelgiant į VVJ keliamus tikslus.	2017-11-01
Siekiant užtikrinti racionalų valstybinės žemės naudojimą, svarstyti galimybę keisti teisinį reguliavimą dėl statybų galimybės išnuomotoje valstybinėje žemėje.	2017-12-31
Siekiant, kad valstybinė žemė būtų nuomojama naudingiau, keisti teisinį reglamentavimą ir nustatyti kriterijus, kuriais remiantis būtų galima objektyviai įvertinti formuojamo valstybinės žemės sklypo dydį, atsižvelgiant į jame esančio statinio eksploatavimo poreikius.	2017-12-31
Siekiant, kad valstybinė žemė būtų nuomojama naudingiau, keisti teisinį reglamentavimą ir nustatyti kriterijus, kuriais remiantis būtų galima objektyviai įvertinti, koks statinio, esančio valstybinėje žemėje, nenaudojimo pagal paskirtį laikotarpis gali būti pateisinamas, o koks laikotarpis būtų vertinamas kaip ekonominio efektyvumo nesukuriantis elgesys su daiktu.	2017-12-31
Žemės ūkis	
2016 m. auditas „Valstybinės žemės valdymas įgyvendinant žemės tvarkymo ir administravimo programą“	

Rekomendacijos	Įgyvendinimo terminas
Inicijuoti teisės aktų pakeitimus, kad būtų nustatytos valstybinės žemės pirkėjų mokumo (finansinės būklės) vertinimo procedūros.	2017-10-31
2016 m. auditas „Lietuvos Respublikos 2015 metų valstybės konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumas ir valstybės biudžeto vykdymo vertinimas“	
Siekiant, kad apskaitoje būtų užregistruota visa laisvos žemės ploto vertė, įgyvendinti procedūras, užtikrinančias su ja susijusių duomenų kontrolę ir teisingą apskaitą.	2017-07-01.

Išsamią informaciją apie konkrečių veiklos auditų rekomendacijų įgyvendinimą ir rekomendacijas pagal viešojo sektoriaus sritis galima rasti Valstybės kontrolės interneto svetainėje https://www.vkontrole.lt/atviri_duomenys_rekomendacijos.aspx. Svetainėje taip pat leidžiama atsisiųsti visų 2014–2016 metais baigtų veiklos auditų metu teiktų rekomendacijų ir jų įgyvendinimo informaciją, iš jos patogiai galima išsirinkti norimo sektoriaus srities institucijoms arba konkrečiai institucijai teiktas rekomendacijas.